

Kitajsko leto, potop vinarja in bančni kaos

Kakšno leto je bilo 2014 za mariborsko oziroma podravsko gospodarstvo in kakšni obeti izhajajo iz tega za 2015?

**NINA AMBROŽ
SREČKO KLAPŠ
MATIJA STEPIŠNIK**

Maribor je lani zaznamovala zapletena birokratska procedura s pridobivanjem izredne državne pomoči razsutemu gospodarstvu v devetih podravske občine v višini 66 milijonov evrov do leta 2018. Podjetjem je bilo razdeljenih bornih 3,3 milijona evrov. V središču so bile bolj kot leta prej zgodbe o razcvetu tujih naložb. A kljub močni naklonjenosti župana **Andreja Fištravca**, ki je išče investitorje z ekipo pogosto potoval po svetu, doma pa pripravil kitajsko gospodarsko konferenco, (še) niso pognale korenin, kaj šele cvetov. Obljubljena kitajska tovarna baterij se je sprevrgla v enega večjih debaklov in Fištravčevih predvolilnih nategov. Razpis za 52 delovnih mest je bil objavljen že septembra, tovarne še danes ni. Med večjimi pozitivnimi primeri štajerskega gospodarstva so pretežno tiste, za katerimi stoji tuj kapital, vendar je ta v Sloveniji prisoten že nekaj let. Izpostaviti velja novo 15-milijonsko tovarno v Rušah, s katero je švicarski Geberit moderniziral proizvodnjo sanitarnih izdelkov. Selitev 230 delavcev se je začela lani, zaključena bo letos spomladi. Durabus, ki ga obvladujejo Kitajci in je nastal na pogorišču nekdanje Tovarne vozil Maribor, je decembra vendarle dobil dvomilijonsko državno spodbudo za projekt električnega avtobusa. S tem naj bi se 200 zaposlenim pridružilo še sto ljudi. Henkel je v Mariboru odprl nov razvojni center, zadolžen za celotni koncern, vreden tri milijone evrov.

MLM investira

V Mariborski livarni Maribor (MLM), ki so ji lani upniki izglasovali načrt prisilne poravnave, so pričeli tudi investirati. Potem ko so povečali zmogljivosti mehanske obdelave ulitkov, kupujejo še poldrugi milijon evrov vredno robotizirano celico za tlačno litje. "Gre za najšodobnejšo enoto, s katero bomo lahko zadovoljili povpraševanju avtomobilske industrije, saj smo v zadnjih mesecih pridobili več

naročil," je dejal predsednik uprave MLM **Dušan Goršek** in dodal, da so z usmeritvijo proizvodnje v livarski del z višjo dodano vrednostjo pred realizacijo pomembne faze sanacije podjetja. Kot je znano, je v MLM po stečaju treh hčerinskih družb Saniteca, Armala in MLM-Storitev v letu 2013 delo izgubilo več kot 330 ljudi, trenutno pa jih dela okoli 500, v glavnem v nosilnem programu Alutec, kar je precej več kot leto poprej.

Prihajajo Američani, prišla Hakl in Todorović

Črnemu scenariju je tik pred koncem 2014. ušla tovarna kemičnih izdelkov Pinus iz Rač **Igorja Jurija Pogačarja** s 75 zaposlenimi. Skoraj ni več dvoma, da bo novi lastnik postal ameriški milijarder **Albaugh**, ki želi v Račah vzpostaviti evropsko središče za proizvodnjo glifosfata. Za Pinus naj bi plačal okoli 10 milijonov evrov. Novembra je odmeval vstop ruskega **Gazproma** v lastništvo **Term Maribor**, o katerem se je dotlej govorilo kot o skritem lastniku, njegovi interesi in načrti pa niso znani. Podjetje **Lumar** iz Maribora je ponovno prešlo v last družine **Lukić**. Ta ga je po letu 2012, ko so ga prodali avstrijski skupini **Green Building Group**, odkupili nazaj. Tudi mariborska medijska hiša **Večer** s 155 zaposlenimi je lani dobila novega lastnika, družbo **Dober Večer Uroša Hakla** in **Saša Todoroviča**. V središču je bil tudi prevzem **Granita** iz Slovenske Bistrice, ki deluje kljub stečaju, s strani podjetja **Kitak Andreja Kitaka** iz Rogaške Slatine, vendar se zatika pri vplačilu 7,5-milijonske kupnine in vrednotenju premoženja. Izgubarskega farmacevtu **Marifarm** v lastništvu okoliških občin je **Nova KBM** omogočila preživetje z reprogramom kredita. **Kavčičev Market Klasek** se je reševal s prisilno poravnavo.

Potopljeni vinar, zdrs ŠCP

Koliko je bilo za propad športnega centra **Pohorje (ŠCP)** krivo vreme, koliko pa preteklo sumljivo poslovanje, je zahtevno vprašanje, vredno kriminalistične preiskave. Afere okrog enega najbolj pomembnih mariborskih podjetij, ki je več let upravljalo smučarsko in turistično infrastrukturo na Mariborskem Pohorju, so se vrstile. Občina Maribor je s pomočjo javnih podjetij vanj zmetala 400 tisoč evrov. Družba za upravljanje terjatev bank (**DUTB**) ga je oktobra poslala v stečaj. Na cesti je pristalo okoli

80 ljudi. Potopil se je tudi **Vinag Lea Ivanjka**, nekoč družbenika **ŠCP**, ki se ga drži oznaka "pravi mariborski tajkun". Ugledno vinarsko podjetje s 33 zaposlenimi je aprila pristalo v stečaju. A bo njegovo tradicijo nadaljeval **Vinmar**, za katerim stoji azijsko-nizozemski kapital, saj je najel znamenito vinsko klet in del vinogradov, njegov interes pa je odkup in veleprodor na azijski trg. Ne da bi 90 zaposlenim pogledalo v oči, je poslovodstvo aprila v stečaj poslalo **Kristal** iz Selnice ob Dravi, v zraku so ostali sumi o oškodovanju premoženja in zaposlenih.

Padel Foto Tabor, visi Šerbinek

Pomlad je bila usodna tudi za **Foto Tabor**, prepoznavno blagovno znamko na vzhodu Slovenije, in **Print Division Zorana Markovića**. Po petih kriznih letih se je avgusta dokončno zrušil še hoški gradbinec **Meteorit Kristijana Gajška**. S prisilno poravnavo se skuša izogniti stečaju tudi podjetje **Avto Šerbinek**, ki je skoraj prepolovilo število zaposlenih na okoli 60. V načrtu finančnega prestrukturiranja je obljubilo stodontno poplačilo upnikov tudi v obliki pretvorbe terjatev v lastniške deleže in s kompenzacijo storitev. **Lanska čista** izguba je preseгла pol milijona evrov, podjetje tarejo tudi dodatne zahteve po plačilu davka na dodano vrednost iz prekinjenega liziškega razmerja, ki v načrtu finančnega prestrukturiranja niso bila predvidena. Zato visi tudi prisilna poravnava, o kateri so se upniki odločali do konca decembra. S prisilno se skuša rešiti tudi bistriški **Aha Emmi**. V **Prevent Halogu** iz Lenarta, ki je šival za avtomobilsko industrijo, se je razparal posel s ključnim partnerjem - nemškimi **Daimlerjem**. Po likvidaciji je brez dela ostalo več kot 400 ljudi.

Pretresi v NKBM

Do konca januarja država zbira zavezujoče ponudbe za drugo največjo banko, v zadnji večmilijardni državni dokapitalizaciji bančnega sistema po slovensko sanirani z davkoplačevalskim denarjem. Madžarski **OTP** je v banko poslal že več revizorskih ekip, a njihova ponudba ne seže prek 150 milijonov evrov. V ozadju **OTP** je tudi ruski kapital, kar je v trenutnih napetih odnosih EU-Rusija zagotovo dejavnik, ki ni nepomemben. Ameriški finančni sklad **Apollo** je še vedno v igri, prav tako so ponudbo napovedali razlaščeni **mali delničarji**. A najbolj vroča zgodba o **NKBM** je trenutno

Page: 6

Reach: 108000

Country: SLOVENIA

Size: 982 cm2

2 / 4

povezana z razmerami v banki. Dnevnik in Finance sta pisala o "kaosu, razpadu sistema in krizi odločanja", Aleš Hauc naj bi bil že nekaj časa odsoten ali zaradi bolniške ali zaradi dopusta. Banko pretresajo notranji konflikti med Haučevo linijo in prej vplivnimi silami. Nekatere je Hauc sicer nagnal, v zadnjih tednih je več ključnih ljudi tudi po lastni odločitvi zapustilo

NKBM. Banka ima proti nekdanjim vodilnim odprtih več sodnih postopkov. Vse skupaj naj bi se že odražalo tudi v poslabšanih finančnih izidih. NKBM je veljala in velja za finančni steber mariborskega gospodarstva in njene težave se gotovo odražajo tudi v širši gospodarski sliki. O tem, ali je Aleš Hauc na prepihu, se je ugibalo že ob stresnih testih, a se je tedaj očitno

obranil. Zdaj je položaj tudi zanj že bolj zapleten.

V središču so bile bolj kot leta prej zgodbe o razcvetu tujih naložb

TOP 5 v Podravju z 1,5 milijarde evrov

Prvih pet, Impol, Talum, Henkel, Pošta Slovenije in Unior, je v poslovnem letu 2013 skupaj ustvarilo milijardo in pol evrov prihodkov. Le petnajst gospodarskih družb se je uvrstilo med 100 največjih v Sloveniji, z izjemo Taluma, Pošte Slovenije in Uniorja so vsa poslovala z dobičkom. Z več kot pol milijarde evrov prihodkov v letu 2013 z naskokom vodi bistriški Impol, ki je delničarjem v glavnem menedžerjem družbe razdelil del od pet milijonov evrov doseženega čistega dobička. Talum iz Kidričevega kljub povečevanju prihodkov ne more iz rdečih števil, saj je imel predlani ob skoraj 320 milijonih evrov prihodkov okoli 12 milijonov evrov izgube. Tretja po višini prihodkov v Podravju sta bila Henkel Maribor in Henkel Slovenija, ki sta po razdelitvi na dve družbi skupaj ustvarili za 252 milijonov evrov prihodkov in okoli 42 milijonov evrov dobička. Pri Pošti Slovenije so ustvarili 217 milijonov prihodkov, a je leto 2013 na račun razvrednotenih delnic NKBM končala s 16,7 milijona evrov izgube. Družbe bodo revidirane poslovne rezultate za preteklo leto objavile do konca marca letos. **(skl)**

Situacija, ki zahteva akcijo vseh

Ko se poskuša zazreti v 2014. in prognozirati 2015., Aleksandra Podgornik, direktorica Štajerske gospodarske zbornice (ŠGZ), ugotavlja, da je zaradi opuščanja raziskav v javnih institucijah, ki so zbirale podatke in jih analizirale, težko resno ovrednotiti preteklost in napovedati prihodnost mariborskega gospodarstva. "Situacija je izredno zahtevna in bi potrebovala hitre in skupne aktivnosti vseh odgovornih v regiji in državi. Domače in tuje investicije so prej izjema kot pravilo. Poslovno okolje Podravja in tudi Slovenije ni privlačno za investicije, saj cene zemljišč, zahtevni razpisni pogoji, delovnopravna in davčna zakonodaja, administrativne omejitve in visoke obremenitve gospodarstva nikakor niso spodbudne. Sicer veliko govorimo o tujih investicijah, vendar vse ostane na ravni političnih govorov," pravi. Po njenem so problem tudi "hermetično zaprte banke, ki kljub dokapitalizaciji ne želijo narediti nobenega koraka v smeri pomoči gospodarstvu. Podjetjem ne dajejo garancij, zaračunavajo izjemno visoke, več kot 7,5-odstotne obrestne mere. V okolju ostajajo le še bančne ekspoziture brez odločevalskih možnosti in podrobne poznavanja gospodarskih subjektov," spomni na likvidacijo Probanke in aktualno prodajo Nove KBM. V regiji pada delež velikih podjetij. Oktobra je bila v Podravju 13,8-odstotna brezposelnost, v Mariboru kar 17,4-odstotna. Na delo v Avstrijo dnevno migrira okoli 10.000 ljudi. "Trend zmanjševanja delovno aktivnega prebivalstva je visok in za zdaj ni nikakršnih indicev, ki bi lahko to stanje obrnili v pozitivno smer." Podgornikova omeni še, da zaposlovalci pogrešajo strokovnjake, "šolski programi se v ničemer ne prilagajajo potrebam gospodarstva". Zato bo v tej smeri ŠGZ nadaljevala lani začete aktivnosti v sodelovanju z Univerzo Maribor. **(na)**

Na delo v Avstrijo dnevno migrira okoli 10.000 ljudi. "Trend zmanjševanja delovno aktivnega prebivalstva je visok in za zdaj ni nikakršnih indicev, ki bi lahko to stanje obrnili v pozitivno smer." Podgornikova omeni še, da zaposlovalci pogrešajo strokovnjake, "šolski programi se v ničemer ne prilagajajo potrebam gospodarstva". Zato bo v tej smeri ŠGZ nadaljevala lani začete aktivnosti v sodelovanju z Univerzo Maribor. **(na)**

V banki, ki jo vodi Aleš Hauč, naj bi bile razmere vse bolj napete. Kako bo to vplivalo na prodajo? In kako trden je Haučev stolček? (Andrej Petelinšek)

Zupan Andrej Fištravec je stavil na Kitajce. A tovarna baterij se je za zdaj izkazala za predvolilni nateg. (Janko Rath)

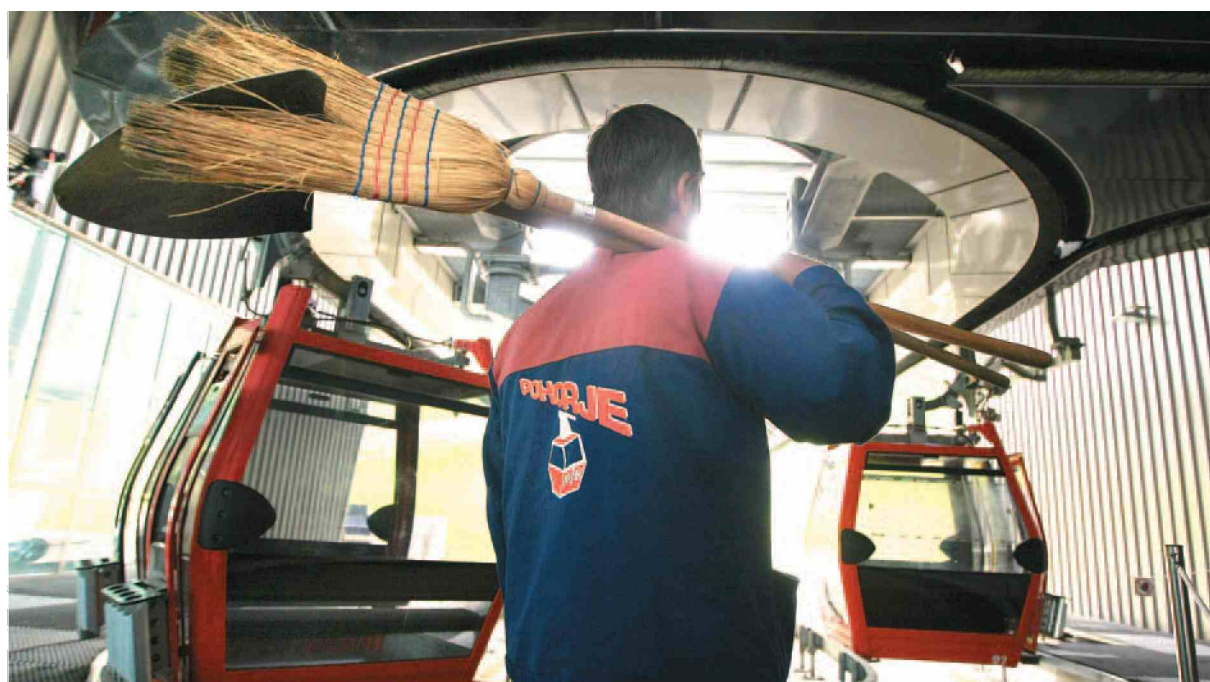
Page: 6

Reach: 108000

Country: SLOVENIA

Size: 982 cm2

4 / 4

Koliko je bilo za propad Sportnega centra Pohorje (SCP) krivo vreme, koliko pa preteklo sumljivo poslovanje, je zahtevno vprašanje, vredno kriminalistične preiskave. (Andreja Petelinšek)